

	દાખલ તારીખ : ૨૦/૦૨/૨૦૨૬
	રજીસ્ટર તારીખ : ૨૦/૦૨/૨૦૨૬
	ફેસલ તારીખ : ૦૧/૦૪/૨૦૨૬
	સમયગાળો : વર્ષ : , મહિના : , દિવસ : ૦૦ ૦૧ ૧૨

**બરવાળાના પ્રિન્સિપાલ સિવિલ જજ અને જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ
ક્લાસની કોર્ટમાં, મુકામ બરવાળા, જીલ્લો-બોટાદ**

ફોજદારી કેસ નંબર : ૫૫/૨૦૨૬
આંક:-

ફરીયાદી: - શ્રી સ ર કાર

:- **વિરુદ્ધ** -:

આરોપી:- ચેતનભાઈ ઘનજીભાઈ મકવાણા,
ઉ.વ.-૨૮,
રહે. ગામ-બુદેલ, રામદેવનગર,
તાલુકો, જીલ્લો-ભાવનગર.

**ગુન્હો:- ભારતિય ન્યાય સંહિતાની કલમ-૨૮૧, ૧૨૫(એ), ૧૦૬(૧)
તથા મોટર વ્હિકલ એક્ટની કલમ-૧૭૭, ૧૮૪, ૩, ૧૮૧**

મુજબ.

શ્રી સરકાર તરફે વિ.એ.પી.પી.શ્રી ડો. પી.એન.કાંઘ્રીયા.
આરોપી તરફે વિ.વ.શ્રી પી.એમ.રાઠોડ.

// **ચુ કા દો** //

(૧) **ફરીયાદ પક્ષનાં કેસની ટુંકમાં હકીકત એવી છે કે,**

આ કામના આરોપીએ ગઈ તારીખ ૧૯/૦૯/૨૦૨૫ ના કલાક ૧૯/૦૦ વાગે આરોપી પોતાના મોટર સાયકલ નંબર જી.જે.૨૩.ડી.ક્યુ.૩૦૪૪ ઉપર પોતાના પત્ની ભાવિકાબેન સાથે બોટાદ થી સાળંગપુર જતા હતાં, ત્યારે બોટાદ થી સાળંગપુર રોડ ઉપર

યજ્ઞ પુરૂષ વાડી નજીક પોતાનું મોટર સાયકલ ડ્રાયવિંગ લાયસન્સ વિના, પુર ઝડપે અને બેદરકારીથી ચલાવી, રોડ ઉપર ખાડો આવતા, અચાનક બ્રેક મારતા, પાછળ બેસેલ તેમના પત્ની ભાવિકાબેન રોડ ઉપર નીચે પડી જતાં માથામાં ગંભીર ઈજા પહોંચાડી, મૃત્યુ નીપજાવી, ભારતીય ન્યાય સંહિતા ૨૦૨૩ની કલમ-૨૮૧, ૧૨૫(એ), ૧૦૬(૧) તથા મોટર વ્હીકલ એક્ટ કલમ-૧૭૭, ૧૮૪, ૩, ૧૮૧ મુજબનો ગુનો નોંધાતા, તપાસ કરનાર અમલદારે પુરતી તપાસનાં અંતે આરોપી વિરૂદ્ધ પુરતા પુરાવા જણાતા નામદાર અદાલતમાં ચાર્જશીટ દાખલ કરતા તેને ઉપરોક્ત નંબરથી ફોજદારી કેસ રજીસ્ટરે નોંધવામાં આવેલ.

(૨) સદર કામનો સમન્સ આરોપીને ધોરણસર બજેલ છે અને આરોપી કોર્ટ સમક્ષ હાજર થતાં તેમને ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ-૨૩૦ ની જોગવાઈ મુજબ ફરીયાદ પક્ષે રજુ થયેલ પોલીસ તપાસનાં કાગળોની નકલો આપ્યા બાદ આરોપી ની આંક-૩ થી પ્લી નોંધતા આરોપીએ ગુનાનો ઈન્કાર કરેલ છે. જેથી સબબ કેસની કાર્યવાહી આગળ ચલાવવાનો હુકમ કરવામાં આવેલ છે.

(૩) સદર કામે ફરીયાદપક્ષ તરફે પોતાના કેસની હકકીતના સમર્થનમાં નીચે મુજબ દસ્તાવેજી તેમજ મૌખિક પુરાવાઓ રજુ કરેલ છે.

::--મૌખિક પુરાવા--::

અનુ.નં.	આંક	સાહેબનું નામ
૧	૪	ફરીયાદી ઘનજીભાઈ ઘુઘાભાઈ મકવાલા ની જુબાની
૨	૬	સાહેબ બાબુભાઈ શંકરભાઈ બોરાલા ની જુબાની
૩	૮	સાહેબ ગોવિંદભાઈ લાખાભાઈ પરમાર ની જુબાની
૪	૯	સાહેબ આશાબેન ગોવિંદભાઈ પરમાર ની જુબાની

::--દસ્તાવેજી પુરાવા--::

અનુ.નં.	આંક	દસ્તાવેજનું વર્ણન
૧	૫	ફરીયાદ
૨	૧૦	ગુનામાં વપરાયેલ મોટર સાયકલનું પંચનામુ
૩	૧૧	બનાવવાળી જગ્યાનું પંચનામુ
૪	૧૨	ઈન્કવેસ્ટ પંચનામુ
૫	૧૩	એક્સીડન્ટ રીપોર્ટ ફોર્મ
૬	૧૪	પી.એમ રીપોર્ટ

(૪) આ સિવાય ફરીયાદપક્ષ તરફે અન્ય વધુ કોઈ પુરાવા રજુ ન કરાતા ફરીયાદપક્ષનો પુરાવો બંધ કરી, આરોપી સામે પુરતો પુરાવો ન હોય, ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ-૩૫૧ અન્વયે આરોપીનું વિશેષ નિવેદન નોંધવામા આવેલ નથી. ત્યારબાદ બંને પક્ષે વિગતવારની દલીલો સાંભળવામાં આવી.

(૫) ત્યારબાદ સદર કામે ફરીયાદપક્ષના કેસની હકીકતો, રજુ કરેલા દસ્તાવેજી તેમજ મૌખિક પુરાવાઓ, કાયદાકીય જોગવાઈઓ વિગેરે ધ્યાને લઈ સદર કેસના નિર્ણય માટે નીચે મુજબના મુદ્દાઓ ઉપસ્થિત થયા.

::-મુદ્દા-::

૧. શું ફરીયાદપક્ષ નિ:શંકપણે પુરવાર કરે છે કે, આ કામના આરોપીએ ગઈ તારીખ ૧૯/૦૯/૨૦૨૫ ના કલાક ૧૯/૦૦ વાગે આરોપી પોતાના મોટર સાયકલ નંબર જી.જે.૨૩.ડી.કયુ.૩૦૪૪ ઉપર પોતાના પત્ની ભાવિકાબેન સાથે બોટાદ થી સાળંગપુર જતા હતાં, ત્યારે બોટાદ થી સાળંગપુર રોડ ઉપર ચણ પુરૂષ વાડી નજીક પોતાનું મોટર સાયકલ ડ્રાયવિંગ લાયસન્સ વિના, પુર ઝડપે અને બેદરકારીથી ચલાવી, રોડ ઉપર ખાડો આવતા, અચાનક બ્રેક મારતા, પાછળ બેસેલ તેમના પત્ની ભાવિકાબેન

રોડ ઉપર નીચે પડી જતાં માથામાં ગંભીર ઈજા પહોંચાડી, મૃત્યુ નીપજાવી, ભારતીય ન્યાય સંહિતા ૨૦૨૩ની કલમ-૨૮૧, ૧૨૫(એ), ૧૦૬(૧) તથા મોટર વ્હીકલ એક્ટ કલમ-૧૭૭, ૧૮૪, ૩, ૧૮૧ મુજબનો ગુનો, કરેલ છે ?

૨. શું હુકમ ?

(૬) ઉપરોક્ત મુદ્દાઓના નિર્ણય તેના કારણો સહિત નીચે મુજબ છે.

મુદ્દા નંબર ૧: નકારમાં

મુદ્દા નંબર ૨ : આખરી હુકમ મુજબ.

::નિર્ણયના કારણો::

મુદ્દા નંબર ૧ અને ૨ અંગે:-

(૭) આ કામના આરોપી સામે ભારતીય ન્યાય સંહિતા ૨૦૨૩ની કલમ-૨૮૧, ૧૦૬(૧), ૧૨૫ (એ) તથા મોટર વ્હીકલ એક્ટ ની કલમ:- ૧૭૭, ૧૮૪, ૩, ૧૮૧ મુજબનાં ગુનાનું તહોમત છે. ત્યારે ફરિયાદ પક્ષે જે હકીકતો નિ:શંકપણે સાબિત કરવાની છે તેમાં (૧) બનાવવાળુ વાહનનાં ચાલક આ કામનાં આરોપી જ હતા, અને (૨) આરોપી એજ તેના કબજાનાં વાહનને બેદરકારીથી અને ગફલતભરી રીતે ચલાવી અકસ્માત કરેલ હતો.

(૮) આ ગુનાના કામે ફરિયાદ પક્ષ તરફ આરોપી સામે ભારતીય ન્યાય સંહિતાની કલમ:- ૨૮૧ અન્વયે સજા પાત્ર ગુના માટે આક્ષેપ મુકવામાં આવેલ હોય, ફરિયાદ પક્ષ તરફ રજુ થયેલ પુરાવાનું મુલ્યાંકન કરતા પહેલા ભારતીય ન્યાય સંહિતાની કલમ:- ૨૮૧ ની જોગવાઈ તરફ ધ્યાન દોરવાનું અસ્થાને નહીં ગણાય.

ભારતીય ન્યાય સંહિતાની કલમ-૨૮૧:- જાહેર માર્ગ પર બેફામપણે હંકારવું કે સવારી કરવી.

કોઈપણ વ્યક્તિ, બહુજન સમુદાયની જીંદગી ભયમાં અથવા અન્ય વ્યક્તિએ વ્યથા કે હાનિ થવા સંભવ હોય તેમ બેફામપણે અથવા બેદરકારીપૂર્વક સરીયામ રસ્તા પર કોઈ વાહન ચલાવે અથવા સવારી કરે તેને છ માસ સુધીની બેમાંથી કોઈ પ્રકારની કેદ અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીનો દંડ અથવા તે બંને સજા કરવામાં આવશે

આ કલમના તત્વો નીચે મુજબ છે.

- (૧) જાહેર રસ્તા પર વાહન ચલાવવું અથવા સવારી કરવી,
- (૨) બેફામપણે અથવા બેદરકારીપૂર્વક આવું વાહન ચલાવવું અથવા આવી સવારી કરવી,
- (૩) જે કારણે બહુજનસમુદાયની જિંદગી ભયમાં મુકાય અથવા અન્ય વ્યક્તિને વ્યથા અથવા હાનિ થવા સંભવ હોય.

"આ કલમ વાહન હંકારવા વિશે તથા સવારી કરવા અંગે છે. પ્રથમ બાબત જાહેર સ્થળ છે. કોઈ ખાનગી સ્થળ હોય ત્યારે આ કલમ લાગુ પડશે નહીં. વાહન હંકારનાર કે સવારી કરનારની કેટલીક જવાબદારી છે. પોતાની બેદરકારી સાથે સામા પક્ષે પણ બેદરકારી હતી તે બચાવ બેદરકારીના કારણે થતાં ગુન્હામાં ચાલી શકે નહીં. આ કલમ માટે એ આવશ્યક નથી કે ઈજા થવી જ જોઈએ, માત્ર ભય ઉભો થાય તો પણ આ કલમ હેઠળ તેવું કૃત્ય ગુન્હો ગણાય. બહુજન સમુદાયની જિંદગી ભયમાં મુકાય અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને વ્યથા અથવા હાનિ થવા સંભવ હોય તેવું કૃત્ય એટલે કે તેવી રીતે વાહન ચલાવવું કે સવારી કરવી તે આ કલમ હેઠળ ગુનાહીત કૃત્ય ગણાય. જેમાં બેફામપણે કે બેદરકારીપૂર્વકના આચરણનું તત્વ હોવું જોઈએ. બેફામપણે અથવા બેદરકારીપૂર્વક એ બંને શબ્દો ની વ્યાખ્યા ભારતીય ન્યાય સંહિતા માં કરવામાં આવી નથી. બેફામપણે અથવા બેદરકારીપૂર્વક બંને શબ્દોમાં મળતાપણું છે છતાં એક તાત્વિક ભેદ પણ બંને શબ્દોમાં છે. બેદરકારીપૂર્વક એટલે કે એક સામાન્ય વ્યક્તિ પાસે જે અપેક્ષા રાખવામાં આવે તે રીતે વર્તવાનું તેવી વ્યક્તિ ચૂકી જાય તે કૃત્ય બેદરકારીપૂર્ણ ગણાય જ્યારે બેફામપણે એટલે કે જ્યારે એક સામાન્ય વ્યક્તિ

પાસે જે વર્તનની અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે તેથી વિશેષ તે વર્તે ત્યારે તે બેફામપણે વર્તે છે તેમ કહી શકાય.

According to law lexicon Negligence is the omission to do something which a reasonable man, guided upon the considerations, which ordinarily regulate the conduct of human affairs, would do, or doing something which a prudent and reasonable man would not do. Negligence is not always a question of direct evidency, it is an inference to be drawn from proved facts. Negligence is not an absolute term, What may be negligence in one case may not be so in another. Where there is no duty to exercise care, negligence in the popular sense has no legal consequence. Where there is a duty to exercise care, reasonable care must be taken to avoid acts or omissions which would be reasonable foreseen to be likely to cause physical injury to persons.

It is further held by the Hon'ble High Court of Gujarat in State of Gujarat vs. Dr. Maltiben Valjibhai Shah reported in 1993(2) GLR 1600 A Rash act is primarily an overhasty act and is thus opposed to a deliberate act, but it also includes an act which, though it may be said to be deliberate, is yet done without due care and caution.

Criminal rashness is hazarding a dangerous or wanton act with the knowledge that it is so and that it may cause injury, but without intention to cause injury, or knowledge that it will probably because.

Criminal negligence is the gross and culpable neglect or

failure to exercise that reasonable and proper care and precaution to guard against injury either to the public generally or to an individual in particular, which the circumstances out of which the charge has arisen, it was the imperative duty of the accused person to have adopted.

આ રીતે ભારતીય ન્યાય સંહિતાની કલમ: ૨૮૧ ની જોગવાઈ તેમજ લો લેક્સીકનમાં ગફલતભરી રીતે અને બેદરકારી પૂર્વકની આપવામાં આવેલ વ્યાખ્યા તેમજ અગાઉ નોંધવામાં આવેલ ડો. માલતીબેન વાલજીભાઈ શાહ(સુપરા) ના ચુકાદામાં ના. ગુજરાત હાઈકોર્ટે પ્રસ્થાપિત કરેલ સિંધ્યાત લક્ષમાં રાખી કોઈપણ વ્યક્તિને ભારતીય ઇંડ સંહિતાની કલમ: ૨૭૯(ભારતીય ન્યાય સંહિતા ૨૦૨૩ ની કલમ-૨૮૧) અન્વયે સજા પાત્ર ગુના માટે તેનું કૃત્ય ગફલતભરી રીતે અને બેદરકારીપૂર્વક હોવું જરૂરી છે અને તેવા કૃત્ય માટે નહીં પણ પરિસ્થિતિ, સ્થળ, સમય અને સંજોગ લક્ષમાં લેવા જરૂરી બની રહે છે અને તેથી ગીચ વસ્તી કે ભારે વાહનના અવર જવરવાળા વિસ્તારમાં કે એ રસ્તા ઉપર ૩૦ કે ૪૦ કી.મી. કે તેથી પણ ઓછું પ્રતિ કલાક ની ઝડપથી વાહન ચલાવવું બેદરકારીપૂર્વક કે ગફલતભરી રીતે કહી શકાય પણ સુમસામ રસ્તા ઉપર કે ટ્રાફિક વગરના રસ્તા ઉપર કે જ્યાં ચાર થી છ ટ્રેક વાળો રોડ હોય ત્યાં ૭૦ કે ૮૦ કી.મી. પ્રતિ કલાક કે તેથી વધુ ઝડપથી વાહન હંકારવું બેદરકારીપૂર્વક કે ગફલતભરી રીતે કહી શકાય નહીં.

(૯) સદર કામે ઉપરોક્ત કાયદાની જોગવાઈ તથા ઉપરોક્ત આક્ષેપીત ગુન્હાઓ અન્વયે રજૂ થયેલ પુરાવાનું મુલ્યાંકન કરતા, મુદ્દા નંબર-૧ ની સાબીતીનો બોજો ભારતીય સાક્ષ્ય અધિનિયમની કલમ ૧૦૪ થી ૧૦૬ મુજબ ફરીયાદ પક્ષ ઉપર હોય તે દૂર કરવા, ફરીયાદપક્ષે રજૂ થયેલ પુરાવાનું ભારતીય સાક્ષ્ય અધિનિયમ અન્વયે ની જોગવાઈ ધ્યાને રાખી કરવામા આવતા, સૌ પ્રથમ ફરીયાદી નામે ઘનજીભાઈ ઘુઘાભાઈ મકવાણા ની ધ્યાને લેવામા આવે તો, સદર ફરીયાદીને આંક-૪ થી જુબાની લેવામા આવેલ છે. જેમા મુખ્યત્વે તેઓએ જણાવેલ છે કે, તેમનો દીકરો ચેતન તથા તેમની પત્ની ભાવિકા તથા તેમનો

દીકરો રૂઢ ઉ.વ.૧૨ માસ તથા દીકરી ક્રિષ્ના ઉ.વ.પુખ્ત, આમ ચાર જણા ઘરેથી ભાવનગર થી ટ્રેનમાં બેસી બોટાદ મુકામે વેવાઈ બાબુભાઈ ના ઘરે આવેલ અને સાંજના સમયે તેમના વેવાઈનો ફોન આવેલ અને વાત કરેલ કે ચેતન તથા ભાવિકા તથા રૂઢ મોટર સાયકલ નંબર જી.જે.૨૩. ડી.કયુ.૩૦૪૪ લઈને સાળંગપુર દર્શન કરવા ગયેલ હતાં અને સાળંગપુર બોટાદ હાઈવે પર સાળંગપુર ગામ નજીક બાઈક સ્લીપ થવાથી પડી જવાથી તેઓને શરીરે નાની મોટી ઈજાઓ થયેલ. જેમા તેમના દીકરાના પત્ની ભાવિકા ને ગંભીર ઈજા થવાથી મરણ ગયેલા. આ બાબતે તેઓએ જે તે વખતે ફરીયાદ આપેલી.

આમ, સદર સાહેદ ની જુબાની પર થી અકસ્માત નો બનાવ બનેલા નુ તથા સદર બનાવમા ભાવિકા નું મરણ થયેલા નુ જણાઈ આવે છે અને મરણ ગયેલા ની હકીકત ને રેકર્ડ પર રજુ થયેલા મેડીકલ રિપોર્ટ તથા પી.એમ. રીપોર્ટ થી દઢ સપોર્ટ મળે છે પરંતુ સદર અકસ્માત હાલના આરોપીની બેદરકારી થી જ બનેલ હોય તેવી કોઈ હકીકત જણાઈ આવતી નથી. જેથી સદરહુ અકસ્માત હાલના આરોપીની કસુરથી અને બેદરકારી થી બનેલ હોય તેવુ માની શકાય તેમ નથી.

(૧૦) ફરીયાદપક્ષે આ કામે આંક-૬ થી સાહેદ બાબુભાઈ શંકરભાઈ બોરાણા ને અને આંક-૮ થી સાહેદ ગોવિંદભાઈ લાખાભાઈ પરમાર તથા આંક-૯ થી સાહેદ આશાબેન ગોવિંદભાઈ પરમાર સોગંદ ઉપર તપાસેલા છે. સદર સાહેદ પોતાની સોગંદ ઉપર ની જુબાની મા, બનાવના દિવસે તેઓ ઘરે હતાં. ત્યારે ફોન આવેલ અને તેમને વાત કરેલ કે, ચેતન તથા તેની પત્ની ભાવિકા તથા તેનો દીકરો રૂઢ ઉ.વ.૧૨ માસ તથા દીકરી ક્રિષ્ના ઉ.વ.પુખ્ત, આમ ચાર જણા ઘરેથી ભાવનગર થી ટ્રેનમાં બેસી બોટાદ મુકામે આવેલ અને સાંજના સમયે ચેતન તથા ભાવિકા તથા રૂઢ મોટર સાયકલ નંબર જી.જે.૨૩. ડી.કયુ.૩૦૪૪ લઈને સાળંગપુર દર્શન કરવા ગયેલ હતાં અને સાળંગપુર બોટાદ હાઈવે પર સાળંગપુર ગામ નજીક બાઈક સ્લીપ થવાથી પડી જવાથી તેઓને શરીરે નાની મોટી ઈજાઓ થયેલ. જેમા ભાવિકા ને ગંભીર ઈજા થવાથી મરણ ગયેલા, પરંતુ ઉલટ તપાસ મા તેઓ સ્વીકારે છે કે, કહેવાતા બનાવની જાણ તેમને ફોન ધ્વારા થયેલી, બનાવ તેઓએ નજરે જોયેલ ન હોય જેથી બનાવ કોના ધ્વારા બનેલ છે અને કોની બેદરકારી હતી તે તેમને ખબર નથી.

આમ, ઉપરોક્ત સાહેદની જુબાની પર થી અકસ્માત થયેલા નુ જણાઈ આવે છે પરંતુ તે અકસ્માત હાલના આરોપીની જ બેદરકારી થી બનેલ હોય અને ઈજા થયેલ હોય તેવી કોઈ હકીકત જણાઈ આવતી નથી.

(૧૧) આમ, બનાવ નજરે ન જોયેલ સાહેદના પુરાવાનુ મુલ્યાંકન અન્વયે આ તબક્કે ભારતીય સાક્ષ્ય અધિનિયમની કલમ ૫૫ ધ્યાને લેતા, સદર કલમ અન્વયે પ્રત્યક્ષ પુરાવો એ કાયદાની દૃષ્ટિએ ધ્યાને લઈ શકાય અને જે વ્યક્તિએ કોઈ હકીકત પ્રત્યક્ષ અનુભવી હોય અને તે કોર્ટમા જુબાન આપે તેને પ્રત્યક્ષ પુરાવો કહેવાય સદર સાહેદ નજરે જોનાર સાહેદ ન હોય તે કાયદાની પરિભાષા મુજબ " હીયર-સે વીટનેસ " છે અને તેઓએ સાંભળેલી હકીકત અન્વયે પુરાવો આપેલ હોય જેથી તેઓએ બનાવ નજરે જોયેલ ન હોવાનું સ્પષ્ટપણે ફલિત થાય છે.જેથી તેઓના પુરાવાનું કોઈ વિશેષ મહત્વ રહેતુ નથી અને તેથી અત્રે વિશેષ ચર્ચા કરવી આવશ્યક જણાતુ નથી.

આ તબક્કે સતિષ મહેરા વિ. દિલ્હી એડમીનીસ્ટ્રેશન અને બીજાઓ - ૧૯૯૬ (૯) એસ.સી.સી., ૭૬૬ ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત થયેલ સિદ્ધાંત જો વંચાણે લેવામાં આવે તો તેમાં નામ.સુપ્રિમ કોર્ટની ડીવીઝનલ બેન્ચે ઠરાવેલ છે કે, ".....જ્યારે જજને ચોક્કસ પણે એમ લાગે કે કેસના સંજોગોને ધ્યાને લેતા કેસનો અંત સજામાં પરિણમશે નહિ ત્યારે કોર્ટનો અમુલ્ય સમય માત્ર પ્રોસીઝર પુર્ણ કરવા માટે વેડફવો નહિ..

(૧૨) વધુમા, સદરહુ કામે ફરિયાદ પક્ષ ધ્વારા આંક-૧૦,૧૧,૧૨ થી પંચનામુ તથા આંક-૧૩ થી અકસ્માત રીપોર્ટ ફોર્મ તથા આંક-૧૪ થી પી.એમ.રીપોર્ટ રજૂ કરવામાં આવેલ છે. સદર દસ્તાવેજી પુરાવા વંચાણે લેતા, મરણ જનાર ને અકસ્માત થવાથી ઈજા થવાથી મરણ ગયેલ હોય તે હકીકત પ્રસ્થાપિત થાય છે પરંતુ આગળ ચર્ચા કર્યા મુજબ સદર અકસ્માત હાલના આરોપીની બેદરકારીથી બનેલો હોય તેવુ પ્રસ્થાપિત થતુ નથી. વળી, બનાવ જાહેર રોડ પર બનેલ હોય ઘણા બધા લોકોએ બનાવ બનતો જોયો હોય તે સ્વાભાવિક

છે પરંતુ, પુરાવો જોતા આ કામે આવા કોઈ સ્વતંત્ર સાહેદનો સમર્થનકારક પુરાવો ફરિયાદ પક્ષ તરફે રજૂ થયેલો નથી.

આ તબક્કે ભારતીય સાક્ષ્ય અધિનીયમ ૧૮૭૨ ની કલમ ૨૩ વંચાણે લેતા.... તથા નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે સન્શાપાલસીંગ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ દિલ્હી એ.આઈ.આર ૧૯૯૯ સુપ્રિમ કોર્ટ ૪૯ ઉપરના ચુકાદામાં ઠરાવેલ છે કે, " સામાન્ય રીતે ફોજદારી કેસમાં આરોપીઓ સામેનો ગુનો નિશંકપણે પુરવાર થવો જોઈએ. જો ગુનો જાહેર જગ્યામાં બનેલો હોય અને તે જગ્યાએ પબ્લીકના માણસોની અવરજવર હોય અને આવા પબ્લીકના માણસોનો જવાબ સહેલાઈથી મેળવી શકાય તેમ હોય તો તેવા સંજોગોમાં તપાસ કરનાર અધીકારીએ તેવા પબ્લીકના માણસોનો જવાબ લેવો જોઈએ અને ફરિયાદપક્ષે તે વ્યક્તિને સ્વતંત્ર સાક્ષી તરીકે તપાસવા જોઈએ, અન્યથા માત્ર પોલીસના પુરાવાના આધારે આરોપીને સજા થઈ શકે નહીં " આ સિધ્ધાંત હાલના કેસમાં પણ જોતા બંધ બેસતો અને યોગ્ય જણાઈ છે. વધુમાં, તપાસેલ સાહેદો હકીકતને સમર્થન આપતા નથી, જેથી કોઈ તટસ્થ ચશમદીદ સાક્ષી નો સમર્થન કારક પુરાવો રજૂ થયેલ નથી, જેના લીધે કોર્ટને પુરાવાની નિષ્પક્ષતા અંગે શંકા કરવી સહજ બને છે. તેથી પુરાવો જોતાં આરોપી સામેના ચોક્કસ પુરાવાના અભાવે ઉભી થતી શંકાનો લાભ આરોપીને મળવો જોઈએ.

(૧૩) વધુમાં મોટર એક્સીડન્ટના કેસમાં ગફલતભર્યું અને બેદરકારીભર્યું ડ્રાઈવીંગ કરવા બદલ દોષિત ઠરાવવા માટેના જે ધોરણો છે તેમા સૌ પ્રથમ ફરિયાદ પક્ષે એમ પુરવાર કરવું જોઈએ કે, આરોપી ડ્રાઈવર બેદરકારીભર્યું કે ગફલતભર્યું ડ્રાઈવીંગ કરતો હતો. માત્ર એરર ઓફ જજમેન્ટના આધાર પર ફોજદારી કે ક્રિમીનલ બેદરકારીભર્યું ડ્રાઈવીંગની બાબતના પુરાવાના અભાવે આરોપીને ગફલતભર્યું કે બેદરકારીભર્યું ડ્રાઈવીંગ બદલ દોષિત ઠરાવી શકાય નહીં. આ બાબતમાં નામદાર ઓરિસ્સા વડી અદાલતે " બદીપ્રસાદ તિવારી વિરુદ્ધ સ્ટેટ" ૧૯૯૪ ક્રિમીનલ લો. જ. પેજ નં.૩૮૯ માં એમ ઠરાવેલ છે કે,

(A) Penal Code (45 of 1860), S.279 - NEGLIGENCE - Rash and

negligent driving - Offence under - Ingredients of rash and negligent driving on public road endangering human life or likely to cause injury, must be established – Mere carelessness of error of judgment, not sufficient - Accident resulting in death failure of prosecution to prove rash and negligent driving of accused – Bare statement that vehicle was being driven in high speed, not sufficient – Accused entitled for acquittal.

વધુમાં તે ચૂકાદાના પેરા ૫ માં એમ ઠરાવેલ છે કે, **Section 279, IPC deals with rash and negligent driving of any vehicle or riding on a public way in a rash and negligent manner so as to endanger human life or likely to cause hurt or injury to any person. In order to constitute an offence under Section 279, IPC, it must be established that the accused was driving the vehicle on a public way in a rash and negligent manner to endanger human life or likely to cause hurt or injury to any other person. For the purpose of Section 279 rash and negligence may be described as criminal rashness or criminal negligence. It must be more than mere carelessness of error of judgment. The essential ingredients of Section 279 are :**

- (i) *Rash and negligent driving or riding on a public way.*
- (ii) *The act must be such as to endanger human life or likely to cause hurt or injury to any person.*

(૧૪) ઉપરોક્ત કાયદાકીય જોગવાઈ તેમજ નામ. સર્વોચ્ચ અદાલત ધ્વારા આપવામાં આવેલ ચૂકાદો તેમજ આ કેસની હકીકતો ધ્યાને લેતા એ હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે, ફરીયાદ પક્ષ ધ્વારા એ હકીકત પુરવાર કરવી પડે કે આરોપીના બેદરકારી અને નિષ્કાળજી ભર્યા ડ્રાઈવિંગ કરવાને કારણે અકસ્માત થયેલ હતો અને તે અકસ્માતના કારણે મરણ થયેલ હોય તેવી હકીકત રેકર્ડ ઉપરના પુરાવાથી સાબીત થતી નથી. આમ, રેકર્ડ પરનો સમગ્ર પુરાવો જોતાં અકસ્માત થયેલ હોવાનું જણાઈ આવે છે અને અકસ્માતમા ભાવિકાબેનનું મરણ ગયેલ, પરંતુ સદર અકસ્માત આ કામનાં આરોપીની બેદરકારીને કારણે જ થયેલ હોવાની હકીકત રેકર્ડ પરનાં પુરાવાથી સ્પષ્ટ થઈ શકતી નથી. તે સંજોગોમાં ફરીયાદપક્ષ ભારતીય ન્યાય સંહીતાની કલમ- ૨૮૧ ના તત્વો નિ:શંકપણે પુરવાર કરવામાં નિષ્ફળ ગયેલ હોવાનું રેકર્ડ ઉપરથી સ્પષ્ટ રીતે ફલીત થાય છે.

(૧૫) ફરીયાદપક્ષે આરોપી સામે એવો આક્ષેપ કરેલ છે કે, આ કામના

આરોપીએ બનાવના દિવસે બેફામપણે અને બેદરકારીપૂર્વક કૃત્ય કરેલ અને માનવજીંદગી ભયમાં મુકાયેલી. આ સંદર્ભે ભારતીય ન્યાય સંહીતાની કલમ-૧૨૫(એ) વંચાણે લેવામાં આવે તો ભારતીય ન્યાય સંહીતાની કલમ-૧૨૫(એ) મુજબનો ગુનો પુરવાર કરવા માટે ફરીયાદપક્ષે એવું પુરવાર કરવું જરૂરી છે કે, આરોપીએ બેફામપણે અથવા બેદરકારીપૂર્વક કોઈ કૃત્ય કર્યું, તેવા કૃત્યના કારણે માનવજીંદગી અથવા અન્યની શારીરિક સલામતી ભયમાં મુકાઈ તેમજ તેવા કૃત્યના કારણે કોઈ વ્યક્તિને વ્યથા નિપજી.

આ કામે ફરીયાદપક્ષનો પુરાવો ધ્યાને લેતા ભાવિકાબેનને ઈજા થવાના કારણે મરણ ગયેલ છે અને આ અકસ્માત મોટર સાયકલ દ્વારા થયેલ છે તે હકિકત છે પરંતુ સદર મોટર સાયકલ ના ચાલક અકસ્માત સમયે આરોપીએ બેફામપણે અને બેદરકારી પુર્વક માનવની જીંદગી જોખમમા મુકાય તે રીતે મોટર સાયકલ હંકારી ભાવિકાબેને અકસ્માત કરી ઈજા કરી, મોત નીપજાવેલ હોય તેવી કોઈ સચોટ હકિકત સાહેદોની સોગંદ પરની જુબાની દ્વારા રેકર્ડ પર આવેલ નથી. તેમજ જ્યારે આ કામના આરોપી સામે ભારતીય ન્યાય સંહીતાની કલમ- ૨૮૧ મુજબના તથ્યો પુરવાર થયેલ ન હોય, જેથી હાલના કામે ભારતીય ન્યાય સંહીતાની કલમ- ૧૨૫(એ), ૧૦૬(૧) મુજબનો ગુનો પુરવાર થયેલ માની શકાય નહીં. આમ, આ તમામ તત્વો પુરવાર કરવામા ફરીયાદ પક્ષ સંપુર્ણપણે નિષ્ફળ નિવડેલ છે.

(૧૭) આ કામે આરોપી સામે મોટર વ્હીકલ એક્ટની કલમ-૧૭૭, ૧૮૪ મુજબનો ગુનો પણ નોંધાયેલ છે. પરંતુ સદર મોટર વ્હીકલ એક્ટની કલમ-૧૭૭, ૧૮૪, અન્વયે મોટર વ્હીકલ એક્ટની કલમ-૨૦૯ દોષિત ઠરાવવા ઉપર નિયંત્રણની આદેશાત્મક જોગવાઈઓનું જ્યારે પાલન થયેલું હોય ત્યારે જ મોટર વ્હીકલ એક્ટની કલમ-૧૭૭,૧૮૪ અન્વયે આરોપીને તકસીરવાન ઠરાવી શકાય. હાલનાં કેસમાં મોટર વ્હીકલ એક્ટની કલમ ૨૦૯ ની આદેશાત્મક જોગવાઈનું પાલન થયેલું ન હોય જેથી સદર કલમનો લાભ આરોપી ને મળવાપાત્ર હોય આરોપીને સદર મોટર વ્હીકલ એક્ટની કલમ-૧૭૭,૧૮૪ મુજબનાં ગુનામાં પણ તકસીરવાન ઠરાવી શકાય તેમ નથી.

(૧૮) _____ આમ કેસની હકીકતો, પડેલ પુરાવા, કાયદાની સ્થિતિ તથા પુરાવાનો બોજો ફરીયાદ પક્ષ ઉપર રહેલો હોય છે, જ્યારે આરોપીએ પોતાનો બચાવ પ્રી-પોસ્ટરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટીના સિદ્ધાંત સુધી જ પુરવાર કરવાનો હોય છે. જે આરોપીએ પોતાનો કેસ પુરવાર કરેલો છે, જ્યારે ફરીયાદપક્ષે પોતાનો કેસ નિ:શંકપણે પુરવાર કરેલો નથી. આ બધી હકીકતો ને ધ્યાને લેતાં, શંકા ગમે તેટલી પ્રબળ હોય પણ તે પુરાવાનું સ્થાન લેતી નથી, તે સિદ્ધાંતને ધ્યાને લઈને અને બનાવ બાબતે વ્યાજબી શંકા ઉપજેલી હોય તેથી ભારતીય ન્યાય પ્રણાલી અનુસાર વ્યાજબી શંકાનો લાભ આરોપીને આપવો ન્યાયોચીત જણાય છે વધુમા, બનાવ સ્થળે ઘણા બધા વાહનોની અવર જવર થાય છે, જેથી બનાવ સ્થળે આ જ આરોપી હાજર હતાં અને આજ આરોપી મોટર સાયકલ ચલાવતો હતો કે કેમ? તથા આ કામે ગુન્હાઓ પુરવાર કરવાના ઉપર જણાવ્યા મુજબના કાયદેસરના તત્વો ધ્યાનમાં લેતાં તથા સમગ્ર પુરાવો અને રેકર્ડ ધ્યાનમાં લેતાં, આમ આ બધા પ્રશ્નો નિ:શંક પુરવાર થતા ન હોય, ફોજદારી કાર્યરીતી સંહિતાના સિદ્ધાંતો પ્રમાણે ફરીયાદ પક્ષે આરોપી સામેનો ગુનો કોઈપણ જાતની શંકાથી પર સાબિત કરવાનો રહે છે. આ તમામ સંજોગો ધ્યાને લેતાં, આરોપી દ્વારા અકસ્માતના સમયે પોતાનું વાહન બેફામ અને બેદરકારીપુર્વક હંકારવામાં આવતાં હોય તેવું પુરવાર થતું નથી અને જેથી તેવી શંકાનો લાભ આરોપીને મળવાપાત્ર થાય છે જેથી મુદ્દા નંબર-૧ નો જવાબ "નકાર"માં આપવામાં આવે છે અને મુદ્દા નંબર-૨ અંગે નીચે મુજબ આખરી હુકમ ફરમાવવામાં આવે છે.

-:: આ ખ રી હુ ક મ ::-

(૧) આ કામના આરોપી ચેતનભાઈ ઘનજીભાઈ મકવાણા, ઉ.વ.-૨૮, રહે. ગામ-બુધેલ, રામદેવનગર, તાલુકો, જીલ્લો-ભાવનગર નાઓને ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતાની કલમ-૨૭૧(૧) અન્વયે ભારતીય ન્યાય સંહિતાની કલમ-૨૮૧, ૧૨૫ (એ), ૧૦૬(૧) તથા મોટર વ્હિકલ એક્ટની કલમ-૧૭૭, ૧૮૪, ૩, ૧૮૧ મુજબના ગુનાના તહોમત સબબ આરોપીને શંકાનો લાભ આપી છોડી મુકવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૨) આરોપીનાં જામીનખત તથા જાતમુચરકા આથી રદ કરવામાં આવે છે તથા ભારતીય નાગરીક સુરક્ષા સંહિતા ની કલમ-૪૮૧ અન્વયે અપીલ થયે અપીલના કામમાં હાજર રહેવા અન્વયે આજથી છ માસ સુધીના સમય ગાળા માટે આરોપીએ રૂા. ૫૦૦૦/- (અંકે રૂપીયા પાંચ હજાર પુરા)ના સઘ્ધર જામીન અને જાતમુચરકા રજુ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

આ હુકમ આજરોજ તારીખ- ૦૧લી, માહે-એપ્રિલ, સને-૨૦૨૬ નાં રોજ ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી સંભળાવી જાહેર કર્યો.

તા. ૦૧/૦૪/૨૦૨૬ બરવાળા.	(નિતેશ કિશોરભાઈ નાયરે) જ્યુડીશીયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટક્લાસ બરવાળા, જીલ્લો-બોટાદ યુનિક જજ કોડ-જીજે ૦૧૪૫૧
---------------------------	--